

Отже, при використанні даних технологій освітній процес характеризується високою інтенсивністю, навчання супроводжується підвищеним інтересом. Крім того, дослідницька технологія передбачає творче засвоєння знань, розвитку творчого мислення.

Список використаних джерел

1. Брижак Н. Ю. Творча педагогічна діяльність як одна з педагогічних умов формування готовності майбутніх вчителів початкової школи до краєзнавчо-туристичної роботи / Н. Ю. Брижак // «Педагогіка: традиції та інновації» (м. Львів, 15-16 квітня 2016 р.). — Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2016. — С.25-28.
2. Выготский Л.С. Психология / Л.С. Выготский. — М.: ЭКСМО(Пресс, 2000. — 108 с.
3. Міськова, Н. М. Удосконалення підготовки студентів до впровадження інтерактивних технологій на уроках математики в початковій школі [електронний ресурс]. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Ppog_2015_1_19
4. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посіб. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. — Київ: Вид-во А.С.К., 2004. — 192 с.

МОЛНАР Т.І.

Мукачівський державний університет, Україна

МІЖКУЛЬТУРНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК НЕВІД'ЄМНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Ідеї толерантності, толерантної педагогіки набувають дедалі більшого визнання в сучасному суспільстві. Все більше країн запроваджують їх у свою освіту, державно-суспільне життя, розглядають як невід'ємний засіб взаєморозуміння, довіри між народами, збереження миру на землі. Виховання у молодій людини толерантності, поважного і терпимого ставлення до культури та релігії іншого, здатності до міжкультурної комунікації набуває особливого значення в період соціально-економічних трансформацій. Поряд зі стихійними чинниками, зумовленими особливостями політичного, економічного та духовного розвитку українського суспільства, особистість має підпадати під спеціально організований вплив, спрямований на формування толерантності у взаємодії з представниками інших культур у процесі міжкультурної комунікації.

Науковцями досліджуються різні аспекти порушеної проблеми, як от: процеси діалогу культур в освітній галузі (В. Аношкіна, Л. Бурман, Л. Гончаренко, К. Лях, В. Морозов, В. Присакар, С. Черепанова та ін.), толерантність, емпатія, зокрема у міжетнічних стосунках (В. Бакальчук, Т. Білоус, С. Бондарева, О. Грива, Л. Журавльова, В. Кузьменко, Н. Платонова, Ю. Яценко та ін.). Необхідність формування в дітей толерантності акцентовано в педагогічній спадщині Г. Ващенко, О. Духновича, Я. Коменського, Я. Корчака, А. Макаренка, С. Русової, В. Сухомлинського, Р. Штайнера.

Феномен «толерантність» викликає значний інтерес сучасної науки і розглядається у філософії, етиці, соціології, політології, психології, педагогіці. Етимологія слова «толерантність» походить від латинського «tolerancia», яке має три значення: стійкість, витривалість; терпимість; допустиме відхилення.

Ключовим змістом усіх цих термінів є відсутність небажаної реакції індивіда в ситуації, коли вона можлива або практично вимушена. Терпіння при цьому – це відсутність негативної реакції в конкретній ситуації. Толерантність – властивість індивіда виявляти терпіння, що стає рисою його характеру. Терпимість – суспільне явище, яке базується на тому, що переважна кількість індивідів (громадян) здатні виявляти терпіння, бути стриманими. Толерантність за змістом узгоджується з витривалістю, яка може бути як фізичною, так і психічною [1].

Актуальним, на нашу думку, є дослідження проблем толерантності О. Швачко. Саме поняття «толерантність» вчений визначив за допомогою тез: співпраця, дух партнерства; готовність приймати чужу думку; повага до людської гідності; прийняття іншого таким, яким він є; здатність поставити себе на місце іншого; визнання рівності інших; терпимість до чужих думок, вірувань і поведінки; відмова від домінування, заподіяння шкоди і насильства [3].

У сучасному суспільстві набули розповсюдження прояви байдужості, агресивності, насильства, нетерпимості та неповаги до людей іншої нації, віри, культури. За таких обставин особливої актуальності набуває проблема формування в молодого покоління толерантності як моральної якості особистості, в основу якої покладено ціннісне ставлення до інших людей, до себе, до оточуючого середовища.

Наявність культурних відмінностей у межах одного середовища не може не впливати на систему початкової освіти. Саме в молодшому шкільному віці формуються особистісні новоутворення, які значною мірою визначають подальше інтелектуальне й духовно-моральне становлення учня. У цьому контексті серед особистісних якостей молодших школярів необхідно, перш за все, виокремити вміння вести діалог з представниками іншої культури, розуміти, приймати їх культурні особливості, вбачаючи в них носіїв інших цінностей, форм поведінки і, тим самим, уникати міжкультурного конфлікту. Відтак, невід'ємною якісною характеристикою особистості молодшого школяра є міжкультурна толерантність.

Основним чинником, що впливає на розвиток міжкультурної толерантності молодших школярів, є включення їх у середовище школи, для якого характерними є демократичні відносини шкільної спільноти, визнання представників різних культурних груп рівноправними суб'єктами шкільного життя. Сприятливе освітнє середовище представляє собою сукупність умов, які впливають на формування особистості, готової до ефективної міжкультурної взаємодії. Важливо створити позитивний характер взаєностосунків між дітьми, представниками різних культурних груп, особливо між культурною більшістю та культурною меншістю. Такий підхід є вкрай актуальним для української педагогіки на тлі мовного, етнічного, релігійного та регіонального розмаїття [2].

Таким чином, міжкультурну толерантність визначаємо як інтегративну якість особистості молодшого школяра, в основі якої лежить ціннісне ставлення до інших людей, до себе, до оточуючого середовища, і виявляється в доброзичливості, чуйності, співчутті, співпереживанні, терпимому ставленні, повазі до інших людей, незалежно від їхніх поглядів, звичок, характеру, темпераменту, національної та релігійної приналежності.

Список використаних джерел

1. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф. С. Бацевич. – К.: Довіра, 2007. – 205 с.
2. Молнар Т. І. Ідентифікація особистості молодшого школяра в міжкультурному просторі / Т. І. Молнар // Problems of implementation of science into practice. Abstracts of XIII international scientific and practical conference (20-21 April 2020). – Oslo, Norway, 2020. – С. 301-303.
3. Швачко О. Толерантність як психолого-соціальний феномен / О. Швачко // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2001. – № 2. – С. 154-170.

МОЧАН Т.М.,
ПЕХНЬО Е.Е.

Мукачівський державний університет, Україна

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Аналіз вітчизняного і світового досвіду засвідчує, що педагогічна майстерність розглядається багатогранно. Існують різні підходи до її дослідження.

Питання педагогічної майстерності є в центрі уваги таких науковців як Ш. Амонашвілі, І. Зязюн, С. Логачевська, Л. Лузина, Р. Скульський, Г. Сагач, О. Савченко та ін. Формуванню педагогічної майстерності, зокрема педагогічної техніки, присвячені роботи Ю. Азарова, Є. Барбінової, Є. Гришина, І. Зязюна, В. Кан-Каліка, Л. Крамущенко, А. Мудрика, Л. Рувинського, Д. Самуйленкова, В. Семиченка, І. Синиці, Н. Тарасович, М. Яковлева та ін.

Науковці, досліджуючи питання педагогічної майстерності викладача ЗВО стверджують що, педагогічна майстерність – це, насамперед, висока культура організаторської, управлінської, виховної, трудової, ігрової і громадської діяльності викладача, наділеного якостями творчої особистості, що дозволяє вирішувати всі питання навчально-виховної роботи разом зі студентами в умовах співдружності та співтворчості, враховуючи інтереси і рівень вихованості кожного, а також індивідуальні та психологічні особливості кожного студента [2, с. 6].

Вагомим є формулювання структурних компонентів педагогічної майстерності у дослідженнях Л. Г.Кайдалова, Н. Б.Щокіна, Т. Ю. Вахрушева, а саме:

– професійна компетентність – знання педагогіки, психології, логіки, принципів, форм і методів навчання і виховання, змісту навчального предмета та індивідуальних особливостей студента; уміння спілкуватися, дохідливо викладати навчальний матеріал, вести полеміку, керувати дискусією, використовувати наочні посібники і технічні засоби навчання, зацікавлювати і підтримувати увагу, аналізувати та оцінювати знання та вміння студентів, володіти комп'ютером; навички усного мовлення, розподілу власної уваги, орієнтування в часі;

– особисті якості – науковий світогляд, висока моральність, широкий кругозір та ерудиція, духовна культура, оптимізм, емоційна стійкість, витримка, наполегливість, співчуття, терплячість і доброзичливість;

– педагогічна техніка – комплекс умінь та навичок, що дають змогу досягнути оптимальних результатів у навчанні та вихованні студентів (міміка, жести, техніка

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>